

БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЦЕНТР ОСВІТНІХ ІНІЦІАТИВ»
Програма «Демократична школа: освіта для демократичної стійкості»

Програма підвищення кваліфікації
педагогічних і науково-педагогічних працівників
закладів освіти й освітніх установ
**«РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА
РІЗНИХ ПРЕДМЕТАХ»**

Програма підвищення кваліфікації розглянута і затверджена на
засіданні методичної ради БО «Центр освітніх ініціатив»
(протокол №01 від 08 січня 2025 року)

Виконавча директорка

Олена ШИНАРОВСЬКА

Львів 2025

I. Загальні положення

Найменування: Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів освіти й освітніх установ «Розвиток громадянської компетентності на різних предметах»

Програма підвищення кваліфікації розроблена благодійною організацією «Центр освітніх ініціатив» (ЄДРПОУ 23968135, КВЕД 85.59 Інші види освіти, н.в.і.у.) в рамках програми «Демократична школа: освіта для демократичної стійкості», що реалізується Європейським центром імені Вергеланда та Міністерством освіти і науки України у партнерстві з БО «Центр освітніх ініціатив», ВФ «Крок за кроком», БО SavED та освітньою програмою «Крок за кроком» (Молдова) за фінансової підтримки Норвегії.

Програму курсу розроблено відповідно до сучасної державної освітньої політики, стратегії реформування галузі освіти в Україні, Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87, Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225 та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (Постанова КМУ від 21 серпня 2019 р. №800 зі змінами та доповненнями від 27 грудня 2019 р. №1133).

Програма базується на інтерактивному посібнику [«30 кроків до нової української школи: навчаємо громадянина»](#), зокрема, поглиблює розуміння ціннісно-орієнтованого навчання та наскрізного формування громадянської компетентності на різних предметах.

Курс навчить освітян планувати освітню діяльність на засадах компетентнісного підходу, застосовувати набуті професійні компетентності на практиці, розвивати цінності демократії та прав людини. Навчання за програмою допоможе налагодити роботу вчителів таким чином, щоб якісно втілювати освітні реформи в життя, формувати наскрізно громадянську, соціальну компетентності під час вивчення різних предметів, інтегрованих курсів, курсів за вибором

Авторки програми:

Ольга Боярчук, тренерка програми «Демократична школа», методистка науково-методичного центру професійного розвитку, старша викладачка кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Наталя Герасим, тренерка програми «Демократична школа», учителька громадянської освіти ліцею № 15 ОРТ Чернівецької міської ради.

Наталя Кідалова, тренерка програми «Демократична школа», сценаристка відкритого освітнього ресурсу Pi-stacja, учителька Мелітопольської спеціалізованої школи 23, Заслужена вчителька України.

Галина Ломакіна, тренерка програми «Демократична школа», проректорка Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки і психології.

Людмила Микитюк, тренерка програми «Демократична школа», методистка науково-методичного центру професійного розвитку, викладачка кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Тетяна Філіпенко, тренерка програми «Демократична школа», начальниця Управління освіти Курахівської міської ради, учителька історії Курахівського ліцею «Престиж», Заслужена вчителька України.

Цільова аудиторія: педагогічні та науково-педагогічні працівники закладів освіти й освітніх установ; консультанти центрів професійного розвитку педагогічних працівників, методисти закладів післядипломної педагогічної освіти, які координують викладання базових дисциплін.

Мета курсу: професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів освіти й освітніх установ щодо впровадження ціннісноорієнтованого навчання та наскрізного формування громадянської компетентності на різних предметах, відповідно до вимог Нової української школи та чинних освітніх стандартів.

Вид: навчання за програмою підвищення кваліфікації.

Основні завдання курсу:

- сформулювати розуміння сутності складових громадянської компетентності;
- навчити планувати освітню діяльність, використовуючи компетентності для культури демократії та дескриптори (підходи і розробки Ради Європи та Європейського центру імені Вергеланда);
- стимулювати практикувати інтерактивні методи навчання задля формування громадянської компетентності;
- навчити планувати освітні практики для формування громадянської компетентності та досягнення обов'язкових результатів навчання Державних стандартів початкової та базової середньої освіти;
- сприяти складенню орієнтовного плану власного професійного розвитку у сфері громадянської освіти та прав людини;
- розвинути вміння розробляти та впроваджувати власні освітні практики, спрямовані на розвиток громадянської компетентності в учнівства;
- сприяти обміну досвідом та кращими практиками між освітянами.

Напрямок навчання: розвиток професійних компетентностей педагогічних та науково-педагогічних працівників та працівниць закладів освіти й освітніх установ.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/ набуватимуться:

А2. Предметно-методична компетентність (А2.1., А2.2., А2.4., А2.5.)

А3. Інформаційно-цифрова компетентність (А3.3.)

Б1. Психологічна компетентність (Б1.2., Б.1.3., Б1.4.)

Б3. Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1.)

Г1. Прогностична компетентність (Г1.1., Г1.2.)

Г2. Організаційна компетентність (Г2.1., Г2.2.)

Г3. Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1., Г3.2., Г3.3.)

Д1. Здатність до навчання впродовж життя (Д1.1., Д1.3.)

Очікувані результати навчання:

Після проходження курсу учасник/учасниця:

- застосовує ресурси Програми та посібники Ради Європи;
- пояснює сутність складових громадянської компетентності;
- планує освітню діяльність, використовуючи компетентності для культури демократії та дескриптори;
- використовує інтерактивні методи навчання як інструмент формування громадянських компетентностей;
- практикує техніки надання зворотного зв'язку;
- інтегрує громадянські компетентності до календарно-тематичного планування та навчальної діяльності педагогів;
- планує власний професійний розвиток у сфері громадянської освіти та прав людини;
- використовує онлайн інструменти для розвитку громадянських компетентностей в умовах змішаного навчання.

Обсяг курсу: 60 годин (2 кредити ЄКТС).

Форма підвищення кваліфікації: навчання здійснюється в синхронному та асинхронному форматі. Синхронне навчання – це серія занять із тренерками та групою в онлайн-овому середовищі у програмі Zoom. Асинхронне навчання організовано на платформі Moodle, де розміщено матеріали для ознайомлення та завдання для виконання

Форма підтвердження результатів навчання:

За результатами проходження навчання на курсі учасник/учасниця отримує підтвердження результатів навчання у вигляді сертифіката, автентичність якого можна перевірити за посиланням:

https://e-learning.theewc.org/mod/customcert/verify_certificate.php.

Підтвердження результатів навчання відбувається за виконання таких умов:

- сертифікат про 60 годин підвищення кваліфікації (2 кредити ЄКТС) за умови проходження від 81% до 100% курсу (виконання завдань та участь в онлайн-зустрічах);

- сертифікат про 45 годин підвищення кваліфікації (1,5 кредиту ЄКТС) за умови проходження від 65% до 80% курсу (виконання завдань та участь в онлайн-зустрічах);
- сертифікат про 30 годин підвищення кваліфікації (1 кредит ЄКТС) за умови проходження від 50% до 64% курсу (виконання завдань та участь в онлайн-зустрічах).

Вартість (у разі встановлення): курс безоплатний.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Зміст Програми розроблено з урахуванням аксіологічного, особистісно орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного підходів.

Програма містить п'ять модулів під час яких будуть організовані такі активності:

- участь у восьми фасилітованих двогодинних зустрічах із тренерами/тренерками,
- опанування теоретичного матеріалу,
- виконання практичних завдань, робота в групах,
- проведення спільних рефлексій.

Програма складає: 60 годин, з них: 16 годин - синхронне навчання, 44 години - асинхронне навчання.

Навчальна програма

Модуль 1. Вступ. Громадянська компетентність.

Знайомство учасників/учасниць, формулювання очікувань від навчання на курсі. Технічні можливості платформи Moodle та сервісу для вебконференцій Zoom. Ознайомлення з ресурсами програми “Демократична школа” для забезпечення формування громадянської компетентності. Обговорення важливості інтегрувати громадянську компетентність у щоденні освітні практики на різних предметах. Практикування проведення вправ із формування громадянської компетентності та здійснення самоаналізу власних практик.

Модуль 2. Працюємо з результатами навчання, добираємо компетентності й дескриптори

Обговорення можливостей учителя-предметника для розвитку громадянської компетентності. Оцінювання потенціалу галузевих результатів навчання з огляду на розвиток громадянської компетентності. Поглиблення розуміння сутності громадянської компетентності через роботу з дескрипторами компетентностей. Робота з плануванням освітніх практик для формування громадянської компетентності та досягнення обов'язкових результатів навчання Державного стандарту базової середньої освіти. Опрацювання алгоритму планування освітніх практик для формування громадянської компетентності. Планування: визначення компетентностей та формування кластера, добір дескрипторів.

Модуль 3. Добраємо методи навчання, надаємо та отримуємо зворотний зв'язок

Ознайомлення з методами та стратегіями розвитку громадянської компетентності, їх аналіз із практичного погляду. Обговорення потенціалу інтерактивних методів/форм для розвитку громадянської компетентності. Продовження планування освітніх практик, добір практичних вправ і методів для практикування

обраних компетентностей та їхніх дескрипторів. Практикування технік та правил надання та отримання зворотного зв'язку.

Модуль 4. Моделювання та практикування навчального контенту для формування громадянської компетентності

Моделювання та практикування розроблення діяльностей, що дозволяють продемонструвати заплановані дескриптори компетентностей. Розгляд потенціалу вправ із Тулбоксу для досягнення навчального результату. Опрацювання планування освітніх практик, добір видів діяльності, методів і практичних вправ. Осмислення оцінювання досягнення навчального результату за онлайнного навчання. Практикування проведення адаптованих вправ із Тулбоксу, надання та отримання зворотного зв'язку колегам. Підготовка фінального варіанту планування освітніх практик.

Модуль 5. Плануємо власний професійний розвиток

Обговорення результатів навчання на курсі, особистого поступу, здійснення самооцінювання, розгляд підходів до планування професійного розвитку вчителя. Планування подальших кроків для професійного розвитку у сфері громадянської освіти. Підготовка відгуку-посту про курс та розміщення його в соціальних мережах.

Розподіл годин за видами діяльності

Модуль / Тема	Синхронне навчання / год.	Асинхронне навчання / год.	Завдання, кількість
МОДУЛЬ 1. Вступ. Громадянська компетентність	2	9	11
МОДУЛЬ 2. Працюємо з результатами навчання, добираємо компетентності і дескриптори	2	7	9
МОДУЛЬ 3. Добираємо методи навчання, надаємо та отримуємо зворотний зв'язок	4	10	14
МОДУЛЬ 4. Моделювання та практикування навчального контенту для формування громадянської компетентності	6	12	18
МОДУЛЬ 5. Плануємо власний професійний розвиток	2	6	8
Всього:	16	44	60